

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Географічний факультет**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою географічного факультету
протокол №6 від 20 січня 2020 р.

Голова Вченої ради географічного факультету,
декан географічного факультету
_____ Я.Б. Олійник

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБОВУВАННЯ ПРИ ВСТУПІ
НА ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
У 2020 РОЦІ НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «МАГІСТР»
(денна форма навчання)**

***ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 10 «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 106 «ГЕОГРАФІЯ»***

***ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ГЕОГРАФІЯ ЕНОГАСРОНОМІЧНОЇ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ»
ПОДВІЙНИЙ ДИПЛОМ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (УКРАЇНА)
ТА УНІВЕРСИТЕТУ КАМЕРІНО (ІТАЛІЯ)***

Київ – 2020

Передмова

Вступник до магістратури повинен знати:

- основні поняття і терміни, якими прийнято оперувати, розкриваючи зміст і завдання географії туризму на сучасному етапі;
- основні концепції, на яких базується географія туризму;
- основні методики геотуристських досліджень;
- загальні геопросторові закономірності поширення різних форм і видів туризму.

Вступник до магістратури має вміти:

- встановлювати географічні та соціокультурні закономірності розвитку туризму регіонів на основі аналізу природних, культурно-історичних та соціально-економічних умов території;
- визначати рекреаційну ємність території, за літературними і картографічними джерелами оцінювати туристський потенціал регіонів;
- аналізувати і складати прогнози розвитку основних внутрішніх та міжнародних туристських потоків.

Вступники з географії рекреації та туризму також мають володіти фундаментальними знаннями з рекреаційної географії, географії туризму конструктивної географії, основ природокористування, геоекології, фізичної та економічної та соціальної географії України, охорони природи і раціонального використання природних ресурсів.

Програма

Об'єкт, предмет дослідження і завдання географії туризму як наукової дисципліни. Зв'язок географії туризму з географічними дисциплінами і іншими науками. Взаємозв'язок базових понять: дозвілля, відпочинок, рекреація і туризм. Періоди розвитку географії туризму в світі. Початок географічних досліджень туризму та становлення географії туризму в світі. Передвоєнний період розвитку географії туризму та Друга світова війна. Післявоєнний період розвитку географії туризму Період розквіту географії туризму. Становлення рекреаційної географії і географії туризму в СРСР.

Концепція територіальних рекреаційних систем (ТРС). Системні характеристики і властивості ТРС. Вертикальні і горизонтальні зв'язки ТРС. Рекреація – як соціально-економічне явище. Рекреаційні потреби. Основні види і структурні особливості туристсько-рекреаційної діяльності. Еволюція туристської діяльності на різних етапах розвитку суспільства. Структура і основні критерії класифікації туристської діяльності. Класифікація туристської

діяльності за суспільною функцією і технологією.

Основні підходи до визначення туризму. Класифікації туризму за різними типологічними ознаками. Особливості міжнародного, внутрішнього і національного туризму. Основні класифікаційні ознаки і види міжнародного туризму. Класифікації туризму відповідно до мети подорожі. Поняття альтернативного туризму. Співвідношення екстремального, пригодницького та традиційного туризму. Комерційний та соціальний туризм. Сталий та екологічний туризм. Базові чинники розвитку туризму. Фактори розвитку міжнародного туризму: зовнішні і внутрішньогалузеві. Географічні фактори розвитку міжнародного туризму.

Сутність поняття «рекреаційно-туристські ресурси», основні підходи до визначення. Основні підходи до класифікації туристських ресурсів. Принципова структура рекреаційних ресурсів. Специфічність характеру ресурсів для різних видів туризму та рекреації. Туристсько-рекреаційне господарство як галузь з ресурсною орієнтацією. Рекреаційні ресурси та умови рекреаційної діяльності. Порівняльний аналіз. Етапи переведення природних комплексів та культурно-історичних об'єктів до категорії рекреаційних ресурсів. Найсуттєвіші характеристики рекреаційних ресурсів. Природні умови рекреаційної діяльності і рекреаційні ресурси. Основні складові рекреаційної оцінки природних ресурсів. Природно-географічні і природно-антропогенні рекреаційно-туристські ресурси. Базові положення оцінки рекреаційних ресурсів. Основні типи рекреаційних оцінок. Базові характеристики рекреаційних ресурсів. Основні складові рекреаційної оцінки природних ресурсів.

Базові положення пейзажно-естетичної оцінки ландшафтів. Технологічна оцінка рекреаційних ландшафтів. Основи медико-біологічної оцінки території. Медико-кліматологічна характеристика курортних регіонів. Оцінка бальнеологічних ресурсів як умови розвитку рекреації. Оцінка гідрологічних об'єктів як умов розвитку рекреації. Оцінка клімату як умови розвитку рекреації. Оцінка лісів як рекреаційного ресурсу. Оцінка рельєфу як рекреаційного ресурсу. Оцінка рекреаційного навантаження на територію. Поняття «рекреаційна дигресія ландшафту». Рекреаційні ресурси природно-заповідного фонду. Роль об'єктів природно-заповідного фонду та садово-паркової архітектури для розвитку рекреації регіонів. Суспільно-історичні рекреаційно-туристські ресурси. Основні положення аналізу і рекреаційної оцінки архітектурно-історичних об'єктів. Об'єкти природної і культурної спадщини як умова розвитку туризму.

Аналіз економічних умов розвитку рекреації. Аналіз поняття «туристський потенціал». Структура туристського потенціалу. Основні положення характеристики туристського потенціалу регіону. Рекреаційно-ресурсний потенціал території та його визначення. Поняття «природно-ресурсного рекреаційного потенціалу». Історико-культурний потенціал території. Поняття «господарського потенціалу рекреації». Рекреаційна ємність території.

Основні світові тенденції розвитку туризму. Основні закономірності розвитку географії туризму з метою відпочинку і розваг. Географія туризму пов'язаного зі спортивними заходами. Географія гірськолижного туризму.

Географія туризму пов'язаного з релігією. Особливості географії і основні види наукового туризму. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму. Ресурси і особливості реалізації лікувально-оздоровчого туризму. Основні типи курортів. Діловий туризм та його роль у формуванні світових турпотоків. Географія конгресно-виставкового туризму. Географія інсентів-туризму. Аналіз поняття і структура туристичної індустрії.

Аналіз понять «туристський комплекс» та «туристський центр». Загальні положення типології туристських центрів. Рекреаційні (туристські) заклади і їх класифікація. Міста – як туристські центри. Особливості географії сільського туризму.

Екологічний туризм. Взаємодія туризму і оточуючого середовища. Головні аспекти впливу. Рекреаційне і туристське природокористування. Основні складові забруднення природного середовища пов'язані з туризмом. Екологічні проблеми та їх вплив на розвиток рекреації. Соціально- економічна роль туризму (позитивний і негативний вплив). Вплив туристської діяльності на культурне середовище.

Суть і базові принципи туристсько-рекреаційного районування. Комплексність рекреаційного районування та його аспекти. Рекреаційний район як базова одиниця районування. Умови і фактори рекреаційного районоутворення. Визначальні риси процесу рекреаційного районоутворення. Таксономічні одиниці туристсько-рекреаційного районування та головні ознаки їх виділення.

Основні етапи розвитку рекреаційного районування України. Місце України в схемах туристсько-рекреаційного районування ЄСРП. Сучасні базові схеми рекреаційно-туристського районування України. Туристське районування України М. Крачила, С. Поповича, Н. Федоренка, О. Бейдика, Д. Ляшенко, І. Смаля, П. Масляка. Рекреаційно-туристське районування гірських територій. Туристсько-рекреаційне районування Гірського Криму. Рекреаційне районування Карпат. Рекреаційне районування Криму.

Загальна характеристика Західного рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Поліського рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Центрально-Східного рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Кримського рекреаційно-туристського макрорайону. Загальна характеристика Приморського рекреаційно-туристського макрорайону.

Аналіз рекреаційно-туристського потенціалу адміністративних областей України (Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Запорізька, Закарпатська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька) і АР Крим.

Туристсько-рекреаційне районування світу. Головні районоутворюючі фактори при туристсько-рекреаційному районуванні світу. Туристське районування світу (UNWTO): характеристика схеми, фактори виділення макро- і мезорегіонів. Характерні риси розвитку туризму в Африканському макрорегіоні. Характерні риси розвитку туризму в Американському

макрореґіоні. Характерні риси розвитку туризму в Азіатсько-Тихоокеанському макрореґіоні. Характерні риси розвитку туризму в Європейському макрореґіоні. Характерні риси розвитку туризму в Середньосхідному макрореґіоні.

Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Північної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Західної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Центральної і Східної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Південної Європи. Основні напрямки туристської діяльності і туристичні центри Східної Середземноморської Європи. Рекреаційно-туристський потенціал і головні туристичні центри Північної Америки. Національний туризм США і Канади. Основні напрямки туристської діяльності. Особливості туріндустрії Карибського регіону. Рекреаційно-туристський потенціал країн Центральної і Південної Америки. Рекреаційно-туристський потенціал і головні туристичні центри країн Північно-Східної Азії. Головні напрямки туристсько-рекреаційної діяльності в континентальному районі. Південно-Східної Азії. Головні напрямки туристсько-рекреаційної діяльності в острівному районі Південно-Східної Азії. Рекреаційно-туристський потенціал країн Південної Азії. Особливості туріндустрії в державах і територіях Океанії. Сучасний стан і тенденції розвитку туризму в країнах Середнього Сходу. Головні туристичні центри країн Середнього Сходу. Міжнародний туризм в країнах Африки: сучасний стан і проблеми розвитку. Рекреаційно-туристський потенціал країн Північної Африки. Національні парки Африки як осередки екологічного і наукового туризму.

Міжнародні туристичні потоки. Фактори їх формування і динаміки. Туристичні потоки в межах основних туристських регіонів. Туристична політика держави: основні складові, фактори формування. Туристичний імідж держави: основні складові, фактори формування. Туристичний імідж найбільших країн світу, що приймають туристів. Туристичний імідж країни як фактор впливу на міжнародні туристичні потоки. Міжнародне регулювання туристичної діяльності.

Список рекомендованої літератури

- Александрова А.Ю. Международный туризм. – М., 2002.
- Багрова Л.А., Подгородецкий П.Д. Физико-географические основы рекреационной географии. - Симферополь, 1982.
- Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К., 2001.
- Веденин Ю.А. Динамика территориальных рекреационных систем. – М., 1982.
- Воскресенский В.Ю. Международный туризм. – М., 2008.
- Воронкова Л.П. История туризма и гостеприимства. – М., 2004.
- Генсирук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р. Рекреационное использование лесов. - К., 1987.
- География туризма / Под ред. А.О. Александровой. – М., 2008.
- Голд Дж. Психология и география. Основы поведенческой географии. – М., 1990.

- Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности. – М., 1996.
- Котляров Е.А. География туризма и отдыха. – М., 1978.
- Крачило Н.П. География туризма. – К., 1987.
- Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география. – М., 2005.
- Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К., 2003.
- Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. – К., 2007.
- Мальська М., Худо В., Цибух В. Основи туристичного бізнесу. – Львів, 2003.
- Менеджмент туризма: Туризм и отраслевые системы. – М., 2002.
- Менеджмент туризма: Туризм как вид деятельности – М., 2001.
- Методология оценки рекреационных территорий / В.Ф. Данильчук, Г.М. Алейникова, А.Я. Бовсуновская, С.Н. Голубичная. – Донецк, 2003.
- Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т. Рекреационная география. – М., 1981.
- Пирожник И.И. Основы географии туризма и экскурсионного обслуживания. – Минск, 1985.
- Преображенский В.С., Мухина Л.И., Казанская Н.С. и др. Методические указания по характеристике природных условий рекреационного района // Географические проблемы организации туризма и отдыха / Отв.ред. Б.Н. Лиханов. – М., 1975. – Вып. 1. – С.50-112
- Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму. – Ніжин, 2004.
- Стафійчук В.І. Рекреалогія. – К., 2006.
- Теоретические основы рекреационной географии / Под ред. В.С. Преображенского. – М., 1975.
- Устименко Л.М., Афанасьев І.Ю. Історія туризму. – К., 2005.
- Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні. – К., 2002.
- Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. – Івано-Франківськ, 2001.
- Чижова В.П. Рекреационные нагрузки в зонах отдыха. – М., 1977.
- Экономика и организация туризма. Международный туризм / Под ред. И.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л. Драчевой. – М., 2005.

Укладачі програми:

д. геогр. н., проф. Дмитрук О.Ю;

д. геогр. н., проф., член-кор. НАПН України Шищенко П.Г.;

к. геогр. н., доц. Мотузенко О.О.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Географічний факультет**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою географічного факультету
протокол №6 від 20 січня 2020 р.

Голова Вченої ради географічного факультету,
декан географічного факультету
_____ Я.Б. Олійник

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБОВУВАННЯ ПРИ ВСТУПІ
НА ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
У 2020 РОЦІ НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «МАГІСТР»**

***ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 10 «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 106 «ГЕОГРАФІЯ»***

***ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ГЕОГРАФІЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО ТА ГЕОГЛОБАЛІСТИКА
(МОВА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКА/АНГЛІЙСЬКА)***

**Scientific branch 10 «Nature Sciences»
Specialty 106 «Geography»**

Master Programme on Geoglobalistics and Regional Studies

Kyiv – 2020

Вступ

Вступник до магістратури за освітньою програмою «Географічне країнознавство та геоглобалістика та» повинен знати теоретико-методологічні засади та сучасні наукові підходи географічного країнознавства, регіональної та глобальної географії, а також володіти навичками країнознавчих досліджень на різному таксономічному рівні, що викладаються у комплексі дисциплін ОКР «Бакалавр». *Вступник до магістратури повинен знати:* теоретичні та методичні основи суспільної (гуманітарної) географії, у тому числі географії населення, економічної та соціальної, світового господарства та міжнародного співробітництва, географії культури, релігії та політичної географії в у контексті глобальних, регіональних та країнознавчих досліджень. *Вступник до магістратури повинен вміти:* застосовувати сучасні методи географічних досліджень, проводити порівняльно-географічний аналіз, виявляти регіональні відміни та місцеві особливості розвитку суспільних та природних процесів у глобальному, регіональному та по-країнному контексті.

Блок I. Географічні основи країнознавчих, регіональних та глобальних досліджень

Наукові принципи сучасного країнознавства: територіальність, комплексність, конкретність в поєднанні з глобальністю, гуманістичністю, екологічністю. Сучасні концепції країнознавчих досліджень: концептуалізація регіональних та глобальних досліджень у порівнянні з міжнародними та дослідженнями країн, територій. Країна (держава) на політичній і економічній карті світу (цивілізаційний і світосистемний контексти) Цивілізаційний підхід в країнознавстві. Світ-системний аналіз й модель «Центр – периферія».

Типологія й класифікація у країнознавстві. Кількісні типології та класифікації країн світу: за розмірами території, за численністю населення, за окремими економічними показниками (в т.ч. ВВП, продуктивності праці та інш.). Якісні типології та класифікації: за рівнем розвитку (економічного, соціального тощо), за рівнем конкурентоспроможності національних економік, за рівнем наближення до інформаційного суспільства, рівнем людського розвитку тощо.

Схема країнознавчого дослідження: історико-географічний нарис розвитку країни, природні умови і ресурси як фактор розвитку країни; населення і трудові ресурси як фактор розвитку країни; множина структур господарства країни; соціосфера країни; культуросфера країни, включаючи релігії; політосфера країни; геополітичне та гео економічне положення країни у регіональному та глобальному контексті.

Територіальна (геопросторова) організація суспільства: географічний поділ праці; галузева структура; територіальна структура. Теорії розміщення продуктивних сил та регіонального розвитку.

Урбаністика: урбанізація, урбаністична географія.

Руралістика: руралістична географія, сільське розселення.

Регіональна географія: еволюція дискурсу регіональної географії та регіональних досліджень. Просторова диференціація. Класифікація і регіоналізація,

регіоналізм. Регіон у географічному дискурсі. Закони порівняльних переваг, факторів розвитку, конкурентних переваг, територіальних кластерів. Географічні засади міжнародного співробітництва. Світові (глобальні міста) та їх роль у географії глобального співробітництва. Спеціальні економічні зони. Міжнародні інституції та міжнародне співробітництво. Цілі сталого розвитку.

Методи якісного аналізу та кількісного аналізу; спостереження; експеримент; методи експертних оцінок; аналіз динамічних та просторових рядів. SWOT-аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, кластерний аналіз, факторний аналіз. Методи моделювання в країнознавчих, регіональних та глобальних дослідженнях. Картографічні методи як особливий інструмент країнознавчих, регіональних та глобальних досліджень. Використання картографічних моделей як джерел інформації країнознавчих, регіональних та глобальних студій.

Блок II. Глобальна географія

Політична географія світу. Еволюція та побудова політичної карти світу.

Географія населення: геопросторові відмінності демографічної ситуації; руху населення й мобільності, міграції. Географія розселення. Глобальна географія робочої сили.

Природні ресурси: географія, економіка та глобальні проблеми.

Географія світового господарства: географія промисловості, індустріальні райони. Географія сільського господарства. Географія інфраструктури. Міжнародний транспорт. Географія сфери послуг. Військова географія.

Соціальна географія, якість життя населення. Культурне різноманіття. Географія релігій. Географія науки. Географія глобальних проблем людства: зміни клімату; біологічне та культурне різноманіття, ресурсна проблема, енергетична проблема, демографічна проблеми. Міграції й біженці. Використання ресурсів Світового океану, проблема Північ-Південь, бідності, війни й миру, регіональні конфлікти, тероризм.

Блок III. Регіональна географія й країнознавчі студії

Регіональна географія. Концептуалізація ідей Америк(и), Азії, Африки, Європи, Латинської Америки, Близького Сходу; Північ-Південь; Захід-Схід. Регіональні особливості розвитку країн Європи. Європейський Союз як геополітичне та гео економічне утворення. Регіональні особливості розвитку країн Північної (англо-) Америки. Регіональні особливості розвитку країн Латинської Америки. Регіональна диференціація Азії. Регіональні особливості розвитку країн Африки. Регіональні особливості розвитку країн Австралії та Океанії. Особливості освоєння Тихоокеанського та Антарктичного просторів.

Країнознавчі студії. Країнознавча характеристика Австралії, Бразилії, Канади, Китаю, Франції, Німеччини, Великої Британії, Індії, Ізраїлю, Японії, Мексики, Росії, Туреччини та США, та країн Північної Європи, Східної Європи, Південної Європи, Південно-Західної Азії, Центральної Азії, Південної Азії, Південно-Східної та Східної Азії, Латинської Америки, Африки.

Джерела

Agnew J. and D. Livingstone (eds.) Handbook of Geographical Knowledge. London:

Sage. 2011.

- Agnew J., Mitchell, K., Toal, G.A. Companion to Political Geography. Blackwell. 2008
- Agnew, J. Making Political geography. Arnold. 2002.
- Barnes, T.J., Peck, J., Sheppard E. (eds.) A Companion to Economic Geography. BlackwellWiley, 2012.
- Berglee R. Regional Geography of the World: Globalization, People, and Places. Electronic resource [access mode]: <https://2012books.lardbucket.org/pdfs/regional-geography-of-the-world-globalization-people-and-places.pdf>
- Cole J. Geography of the World's Major Regions.(2005). Taylor & Francis e-Library. Electronic resource [access mode]: <http://www.univpgri-palembang.ac.id/perpus-fkip/Perpustakaan/Geography/Geografi%20Regional/Geo%20Reg%20Dunia.pdf>
- De Blij, H.J., Murphy, A.B., Foubert E.H. Human Geography. Place, Space and Culture. Hoboken, NJ. 2007
- Dicken P. Global Shift. Mapping the changing contours of the World Economy. (6th edition). The Guilford Press. 2011. Electronic resource [access mode]: <http://iss.ecnu.edu.cn/upload/article/files/64/60/d73e7e414d44961b1d581595e55b/80312729-6ba5-44fa-abc4-f20984ae7a5d.pdf>
- Encyclopedia of World Geography/ edited by R.W.McColl, Golson Books, Ltd. 2005. Electronic resource [access mode]: <https://ru.scribd.com/doc/211097470/Encyclopedia-of-World-Geography-pdf>
- Flint C., Taylor P.J., Political Geography: World-economy, Nation-state and Locality. (6th edition). Routledge. 2014.
- Flowerdew R., Martin, L.D., Methods in Human Geography: A Guide for Students Doing a Research Project. (2nd edition). Pearson Prentice Hall. 2008.
- Huntington, S., The Clash of Civilization and Remaking the World Order (1996). N.Y.
- Jone, G.A. Human Geography. LSE. 2013. Electronic resource [access mode]: <https://london.ac.uk/sites/default/files/study-guides/gy1009-human-geography-study-guide.pdf>
- Lipietz A. New tendencies in the international division of labour // Production, Work, Territory / A.J. Scott and M. Storper (eds.) – Boston-London: Allen & Unwin, 1986. – P.234-251.
- Michael T. Snarr, D. Neil Snarr, ed. Introducing Global Issues (5th ed.). Lynne Rienner Pub. 2012.
- Moulaert F., Swyngedouw E. Spatial Responses to Fordist and Post-Fordist Accumulation and Regulation // Papers of the Regional Science Association. – 1988. – № 64. – P. 11-23.
- Reshaping Economic Geography. The World Bank. 2009 Electronic resource [access mode]: <http://documents.worldbank.org/curated/en/730971468139804495/pdf/437380REVISED01BLIC1097808213760720.pdf>
- Richard J. Payne. Global Issues. 2012. (4th ed.).Pearson.
- Rosamond B. Theories of European Integration. – Basingstoke: Macmillan, 2000.
- Seitz, J.L., Hite K.A. Global Issues (4 ed.). Wiley-Blackwell. 2012.
- Shirley A. Fedorak (2013). Global Issues: A Cross-Cultural Perspective Paperback.
- The Dictionary of Human Geography / edited by Derek Gregory.. [et.al.] (5th ed.). Wiley-Blackwell. 2009

- United Nations: international organization and world politics. / Lawrence Ziring, Robert E. Riggs, Jack C. Plano. – Belmont, Calif, 2000.
- Wallerstein, I., Geopolitics and Geoculture. Essays on the Changing World-System. Cambridge. 1992.
- World Regional Geography. The Saylor Foundation. Electronic resource [access mode]: <https://www.saylor.org/site/textbooks/World%20Regional%20Geography.pdf>
- Блій Г.де, Муллер Пітер: Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія / Г.Блій де, П.Муллер – К.: Либідь, 2004.
- Бруз В.С. Роль ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів і в боротьбі проти тероризму. – К., 2008.
- Географія світового господарства (з основами економіки): Навч. посібник / Я.Б.Олійник та ін., за ред. Я.Б.Олійника, І.Г.Смирнова – К.: Знання, 2011.
- Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір. За ред. Яценка Б.П. К.Вид. Нац.у-ту. Т.Шевченка 2010.
- Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір. За ред. Яценка Б.П. та Кіптенко В.К, К. Вид. Нац. у-ту Т.Шевченка 2013.
- Дністрянський М.С. Україна в політико-географічному вимірі. – Львів, 2000.
- Економічна і соціальна географія світу. За ред. Б.П.Яценка. – К.: Наш час, 2013.
- Міжнародні організації: Навчальний посібник / За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. — К.: ЦУЛ, 2003.
- Міжнародні організації: Навчальний посібник / За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. — К.: ЦУЛ, 2003.
- Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. – К.: Вища школа, 1996. – 231 с.
- Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. — К.: Либідь, 2007 – 255с.
- Салищев К.А. Картографія: Учебник. М.: Высш. шк., 1982.
- Світова економіка. За ред. Філіпенко А.С. – К.: «Либідь», 2007.
- Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: Навч. Посібник. – Одеса: Астропринт, 2001.
- Шаблій О.І. Математичні методи в соціально-економічній географії: Навч. посібн. – Львів: Світ, 1994.
- Яценко Б.П. Концептуальні засади географічного країнознавства / Б.П.Яценко // Україна та глобальні процеси – Київ, Луцьк, 2000.
- Яценко Б.П., Кіптенко В.К. Країнознавство: основи теорії. – К.: Либідь, 2009.
- Алисов Н.В., Хорев Б.С. Экономическая и социальная география мира (общий обзор). — М., 2000.
- Баранский // Избранные труды. Научные принципы географии – М., 1980.
- Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире. – С.Пб., 2001.
- Колосов В., Мироненко Н. Геополитика и политическая география: Учебник / В.Колосов, Н.Мироненко – М., 2005.
- Колосов В.А., Мироненко Н.С. Геополитика и политическая география. – М., 2005.
- Максаковский В.А. Историческая география мира: Учебн. пособие / В.А. Максаковский – М., 1999
- Максаковский В.П. Географическая картина мира. В 2 книгах. Книга 2. Региональная характеристика мира – М., 2004.

- Максаковский В.П. Географическая картина мира: В 2 кн. Кн.1: Общая характеристика мира. – М., 2004.
- Машбиц Я.Г. Комплексное страноведение / Я.Г Машбиц – Москва, Смоленск, 1998.
- Международная энциклопедия «Страны и их объединения (география, история, религия, власть, экономика, социальная сфера)». Под науч. ред. проф. Севрука М.А. – М., 2001.
- Мечников Л. Цивилизация и великие исторические реки / Л.Мечников – М., 1995.
- Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособие для вузов. / Н.С.Мироненко – М.: АспектПресс, 2001.
- Социально-экономическая география зарубежного мира./ Под ред. В.В. Вольского. – М, 2005.
- Тойнби А. Цивилизация перед судом истории / А.Тойнби – М., С-Пб., 1995.
- Хартшорн Р. Политическая география // Американская география / Пер. с англ. / Р.Хартшорн – М., 1957.
- Яковец Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций / Ю.В.Яковец. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика»», 2003.

CIA World Factbook. Electronic resource [access mode]: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>

Electoral geography. Electronic resource [access mode]: <http://www.electoralgeography.com/en/index.html>

European Commission. Eurostat. Electronic resource [access mode]: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Human Development Reports/ United Nations Development Programme. Electronic resource [access mode]: <http://hdr.undp.org/en>

International Monetary Fund Home Page. Electronic resource [access mode] <http://www.imf.org>

Network Readiness Index/ World Economic Forum. Electronic resource [access mode]: <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2016/networked-readiness-index/>

UN COMTRADE. International Merchandise Trade Statistics. Electronic resource [access mode]: <http://comtrade.un.org/>

United Nations Conference on Trade and Development. Electronic resource [access mode]: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Electronic resource [access mode]: <http://www.unesco.org>

United Nations Organization. Electronic resource [access mode]: <http://www.un.org>

WDR Reports/The World Bank Group. Electronic resource [access mode]: <http://hdr.undp.org/en>

World Bank Group. Electronic resource [access mode]: <http://www.worldbank.org> .

World Economic Forum. Electronic resource [access mode]: <https://www.weforum.org/about/world-economic-forum>

World Happiness Report. Electronic resource [access mode]: <http://worldhappiness.report/>

Укладачі програми:

к.геогр.н., доц. Кіптенко В.К.;

д.геогр.н., проф. Яценко Б.П.

Introduction

Enrollees for the Master Programme on Geoglobalistics and Regional Studies have to know the fundamentals of theoretical, methodological and modern scientific approaches to area, country, regional and global geography and have skills of geographical studies at local, country, regional and global levels taught in the complex of disciplines of Bachelor Degree. *Enrollees for Master Programme* shall know the theoretical and methodological fundamentals of human geography, including geography of population, economic and social geography, economics and international cooperation geography, cultural, religious and political geography within the framework of regional and global, country and area studies. *Enrollees for Master Programme shall have skills of applying methods of geographical research, comparative and spatial analysis, identify regional and local specificity of humanity and nature development in local, country, regional and global contexts.*

Part I. Geographical Fundamentals of Country, Regional and Global studies

Principles of modern approaches to area, country, regional and global studies: territoriality, territoriality, complexity, concreteness in the framework of global, humanistic, ecological approaches. Conceptualization of regional and global studies compared to international studies, country and area studies. Country (state) on the political and economic maps of the world (civilizational and world systems contexts). Civilizational approach in regional studies. World-systems analysis and core-periphery model.

Typology and classification in Regional studies. Quantitative typologies and classifications: by size of area and population, economic parameters (GDP per capita, labour productivity, etc.). Qualitative typologies and classifications: by level of development (economic, social, etc.), human development, competitiveness, digital and network readiness, etc.

Template for regional studies geographic research: historical and geographical narrative of country's development; natural conditions and resources as a factor of development of the country; population and labor resources as a factor of development of the country; cultural sphere of the country; a plurality of structures of the economy of the country; social sphere, cultural, including religious, specificities; political sphere of the country; geopolitical and geo-economic situation of the country in the regional and global context.

Geospatial (spatial/territorial) organization: geographic division of labour, functional (sectors') patterns, spatial/territorial structure. Location theory and locational analysis. Urban studies: urbanization, urban geography. Rural studies: rural geography. Regional Geography: evolution of discourse of regional geography and regional studies. Area differentiation. Classification and Regionalization, regionalism. Region in geography discourse. Fundamentals of comparative advantages, factors of development, competitiveness, territorial clusters. Geographic nexus of international cooperation. World (global) cities and their role in the geography of global cooperation. Special Economic Zones. International institutions and international cooperation. Sustainable development goals.

Methods of qualitative and quantitative analysis; observation; experiment, expert evaluation; dynamics and spatial analysis; SWOT-analysis, cluster, factor, regression analysis in country, regional and global studies. Cartography as a special information source and tool for country, regional and global studies.

Part II. Global Geography

Political geography of the world. Evolution of the political map of the world. Global geography of population: area differentiation in demographic situation; population mobility, migrations. Geography of settlements. Global geography of labour force. Natural resources of the world: resource distribution around the world, economics and global issues.

Geography and area differentiation of world economy: industrial geography, industrial districts, agricultural geography; geography of infrastructure, international transport, geography of services, military geography.

Social geography, quality of life differentiation around the world. Cultural diversity. Geography of religions. Research and development differentiation around the world. Geography of global issues: climate change, biological and cultural diversity, resources, energy, demographic problems around the world; migrations and refugees; World Ocean exploitation, North-South problem, poverty, war and peace, regional conflicts, terrorism.

Part III. Regional Geography, Regional and Country Studies

Regional geography: the idea of America(s), Asia, Africa, Europe, Latin America, Middle East, Australia; North-South; West-East conceptualizations. Regional peculiarities of the European countries development. European Union as geopolitical and geo-economic entity. Regional peculiarities of North America development. Latin America and its peculiarities. Asia and its regional differentiation. Regional peculiarities of African countries development. Regional differentiation in Australia and Oceania region. Pacific and Antarctic space exploration.

Country studies and peculiarities of the development in Australia, Brazil, Canada, China, France, Germany, Great Britain, India, Israel, Japan, Mexico, Russia, Turkey, the USA, and countries of Northern Europe, Eastern Europe, Southern Europe, Middle East, Central Asia, Southern Asia, South-East and Eastern Asia, Latin America and Africa.

Bibliography

Agnew J. and D. Livingstone (eds.) Handbook of Geographical Knowledge. London: Sage. 2011.

Agnew J., Mitchell, K., Toal, G.A. Companion to Political Geography. Blackwell. 2008

Agnew, J. Making Political geography. Arnold. 2002.

Barnes, T.J., Peck, J., Sheppard E. (eds.) A Companion to Economic Geography. BlackwellWiley, 2012.

Berglee R. Regional Geography of the World: Globalization, People, and Places. Electronic resource [access mode]: <https://2012books.lardbucket.org/pdfs/regional-geography-of-the-world-globalization-people-and-places.pdf>

- Cole J. Geography of the World's Major Regions.(2005). Taylor & Francis e-Library. Electronic resource [access mode]: <http://www.univpgri-palembang.ac.id/perpus-fkip/Perpustakaan/Geography/Geografi%20Regional/Geo%20Reg%20Dunia.pdf>
- De Blij, H.J., Murphy, A.B., Foubert E.H. Human Geography. Place, Space and Culture. Hoboken, NJ. 2007
- Dicken P. Global Shift. Mapping the changing contours of the World Economy. (6th edition). The Guilford Press. 2011. Electronic resource [access mode]: http://iss.ecnu.edu.cn/_upload/article/files/64/60/d73e7e414d44961b1d581595e55b/80312729-6ba5-44fa-abc4-f20984ae7a5d.pdf
- Encyclopedia of World Geography/ edited by R.W.McColl, Golson Books, Ltd. 2005. Electronic resource [access mode]: <https://ru.scribd.com/doc/211097470/Encyclopedia-of-World-Geography-pdf>
- Flint C., Taylor P.J., Political Geography: World-economy, Nation-state and Locality. (6th edition). Routledge. 2014.
- Flowerdew R., Martin, L.D., Methods in Human Geography: A Guide for Students Doing a Research Project. (2nd edition). Pearson Prentice Hall. 2008.
- Huntington, S., The Clash of Civilization and Remaking the World Order (1996). N.Y.
- Jone, G.A. Human Geography. LSE. 2013. Electronic resource [access mode]: <https://london.ac.uk/sites/default/files/study-guides/gy1009-human-geography-study-guide.pdf>
- Lipietz A. New tendencies in the international division of labour // Production, Work, Territory / A.J. Scott and M. Storper (eds.) – Boston-London: Allen & Unwin, 1986. – P.234-251.
- Michael T. Snarr, D. Neil Snarr, ed. Introducing Global Issues (5th ed.). Lynne Rienner Pub. 2012.
- Moulaert F., Swyngedouw E. Spatial Responses to Fordist and Post-Fordist Accumulation and Regulation // Papers of the Regional Science Association. – 1988. – № 64. – P. 11-23.
- Reshaping Economic Geography. The World Bank. 2009 Electronic resource [access mode]: <http://documents.worldbank.org/curated/en/730971468139804495/pdf/437380REVISED01BLIC1097808213760720.pdf>
- Richard J. Payne. Global Issues. 2012. (4th ed.).Pearson.
- Rosamond B. Theories of European Integration. – Basingstoke: Macmillan, 2000.
- Seitz, J.L., Hite K.A. Global Issues (4 ed.). Wiley-Blackwell. 2012.
- Shirley A. Fedorak (2013). Global Issues: A Cross-Cultural Perspective Paperback.
- The Dictionary of Human Geography / edited by Derek Gregory.. [et.al.] (5th ed.). Wiley-Blackwell. 2009
- United Nations: international organization and world politics. / Lawrence Ziring, Robert E. Riggs, Jack C. Plano. – Belmont, Calif, 2000.
- Wallerstein, I., Geopolitics and Geoculture. Essays on the Changing World-System. Cambridge. 1992.
- World Regional Geography. The Saylor Foundation. Electronic resource [access mode]: <https://www.saylor.org/site/textbooks/World%20Regional%20Geography.pdf>
- Блій Г.де, Муллер Пітер: Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.;

- Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія / Г.Блії де, П.Муллер – К.: Либідь, 2004.
- Бруз В.С. Роль ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів і в боротьбі проти тероризму. – К., 2008.
- Географія світового господарства (з основами економіки): Навч. посібник / Я.Б.Олійник та ін., за ред. Я.Б.Олійника, І.Г.Смирнова – К.: Знання, 2011.
- Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір. За ред. Яценка Б.П. К.Вид. Нац.у-ту. Т.Шевченка 2010.
- Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір. За ред. Яценка Б.П. та Кіптенко В.К, К. Вид. Нац. у-ту Т.Шевченка 2013.
- Дністрянський М.С. Україна в політико-географічному вимірі. – Львів, 2000.
- Економічна і соціальна географія світу. За ред. Б.П.Яценка. – К.: Наш час, 2013.
- Міжнародні організації: Навчальний посібник / За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. — К.: ЦУЛ, 2003.
- Міжнародні організації: Навчальний посібник / За редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. — К.: ЦУЛ, 2003.
- Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. – К.: Вища школа, 1996. – 231 с.
- Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б. П. Яценко, В. І. Стафійчук, Ю. С. Брайчевський та ін.; за ред. Б. П. Яценка. — К.: Либідь, 2007 – 255с.
- Салищев К.А. Картографія: Учебник. М.: Высш. шк., 1982.
- Світова економіка. За ред. Філіпенко А.С. – К.: «Либідь», 2007.
- Топчієв О.Г. Основи суспільної географії: Навч. Посібник. – Одеса: Астропринт, 2001.
- Шаблій О.І. Математичні методи в соціально-економічній географії: Навч. посібн. – Львів: Світ, 1994.
- Яценко Б.П. Концептуальні засади географічного країнознавства / Б.П.Яценко // Україна та глобальні процеси – Київ, Луцьк, 2000.
- Яценко Б.П., Кіптенко В.К. Країнознавство: основи теорії. – К.: Либідь, 2009.
- Алисов Н.В., Хорев Б.С. Экономическая и социальная география мира (общий обзор). — М., 2000.
- Баранский // Избранные труды. Научные принципы географии – М., 1980.
- Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире. – С.Пб., 2001.
- Колосов В., Мироненко Н. Геополитика и политическая география: Учебник / В.Колосов, Н.Мироненко – М., 2005.
- Колосов В.А., Мироненко Н.С. Геополитика и политическая география. – М., 2005.
- Максаковский В.А. Историческая география мира: Учебн. пособие / В.А. Максаковский – М., 1999
- Максаковский В.П. Географическая картина мира. В 2 книгах. Книга 2. Региональная характеристика мира – М., 2004.
- Максаковский В.П. Географическая картина мира: В 2 кн. Кн.1: Общая характеристика мира. – М., 2004.
- Машбиц Я.Г. Комплексное страноведение / Я.Г Машбиц – Москва, Смоленск, 1998.
- Международная энциклопедия «Страны и их объединения (география, история, религия, власть, экономика, социальная сфера)». Под науч. ред. проф. Севрука

М.А. – М., 2001.

Мечников Л. Цивилизация и великие исторические реки / Л.Мечников – М., 1995.

Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособие для вузов. / Н.С.Мироненко – М.: АспектПресс, 2001.

Социально-экономическая география зарубежного мира./ Под ред. В.В. Вольського. – М, 2005.

Тойнби А. Цивилизация перед судом истории / А.Тойнби – М., С-Пб., 1995.

Хартшорн Р. Политическая география // Американская география / Пер. с англ. / Р.Хартшорн – М., 1957.

Яковец Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций / Ю.В.Яковец. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика»», 2003.

CIA World Factbook. Electronic resource [access mode]: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>

Electoral geography. Electronic resource [access mode]: <http://www.electoralgeography.com/en/index.html>

European Commission. Eurostat. Electronic resource [access mode]: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Human Development Reports/ United Nations Development Programme. Electronic resource [access mode]: <http://hdr.undp.org/en>

International Monetary Fund Home Page. Electronic resource [access mode] <http://www.imf.org>

Network Readiness Index/ World Economic Forum. Electronic resource [access mode]: <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2016/networked-readiness-index/>

UN COMTRADE. International Merchandise Trade Statistics. Electronic resource [access mode]: <http://comtrade.un.org/>

United Nations Conference on Trade and Development. Electronic resource [access mode]: <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Electronic resource [access mode]: <http://www.unesco.org>

United Nations Organization. Electronic resource [access mode]: <http://www.un.org>

WDR Reports/The World Bank Group. Electronic resource [access mode]: <http://hdr.undp.org/en>

World Bank Group. Electronic resource [access mode]: <http://www.worldbank.org> .

World Economic Forum. Electronic resource [access mode]: <https://www.weforum.org/about/world-economic-forum>

World Happiness Report. Electronic resource [access mode]: <http://worldhappiness.report/>

Укладачі програми:

к.геогр.н., доц. Кіптенко В.К.;

д.геогр.н., проф. Яценко Б.П.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Географічний факультет**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою географічного факультету
протокол №6 від 20 січня 2020 р.

Голова Вченої ради географічного факультету,
декан географічного факультету
Я.Б. Олійник

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВИПРОБОВУВАННЯ ПРИ ВСТУПІ
НА ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
У 2020 РОЦІ НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНІМ СТУПЕНЕМ «МАГІСТР»**

***ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 24 «СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 242 «ТУРИЗМ»***

***ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«ТУРИЗМ»***

(МОВА НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКА)

***KNOWLEDGE BRANCH 24 «SERVICE SECTOR»
SPECIALTY 242 «TOURISM»***

Education and training programme «TOURISM»

Kyiv – 2020

Resources for tourism development

Tourism as a social phenomenon. Key stages of tourism evolution. Classification of types and forms of tourism, their characteristics. Social functions of recreation activities (medical and biological, social and cultural, economic), their interrelation with the environment.

Recreation territories and trends of their development. Рекреаційні території та тенденції їх розвитку. The concept of a recreational system and a territorial recreational system (TRS). The basic scheme of the TPC, the characteristic of its elements. The key features of TRS: hierarchy, diversity and typology, dynamism, evolution, specialization and universality. The concept of a tourist-recreational cluster.

The concept of tourism and recreation resources, their types (balneological, forest, nature reserve fund, water, speleologic, historical and cultural, socio-economic, etc.). Types of evaluation of recreational resources: medical-biological, psychological and aesthetic, and technological. Indicators of tourism and recreation resources assessment.

Characteristics of tourism resources of the leading countries leading the world tourism market.

Tourism and recreation resources of Ukraine, their structure and characteristics. Regional differentiation of tourism development in Ukraine. Problems of tourism and recreation zoning in Ukraine. Approaches and principles of recreational zoning. Basic taxonomic units of recreational zoning. The basic schemes of recreational zoning of Ukraine. General characteristics of tourism and recreation areas of Ukraine. Characteristics of tourism resources of the countries leading the world market.

Bibliography

Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України. Навч. посібник. К.: Альтерпрес, 2009. Большой глоссарий терминов международного туризма / Под ред. М.Б. Биржакова. - С-Пб, 2002. - 704 с.

Географічна енциклопедія України. В3-х т. - К.: УРЕ, 1988-1993.
Квартальнов В.А., Романов А.А. Международный туризм: политика развития: Учебное пособие. - М.: Сов. спорт, 1998.

Курорты: Энциклоп. словарь / Гл. ред. Е.И. Чазов. - М.: Сов. энциклопедия, 1988.

Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: Вступ до фаху. Підручник. - К.: ВПЦ Київський університет, 2008.

Любіцева О.О. Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. -К.: Альтерпрес, 2007.

Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т. Рекреационная география. - М.: Изд-во МГУ, 1981.

Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю. Туристичне країнознавство: Туристичні ресурси світу. Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2008.

Стафійчук В.І. Рекреалогія. - К.: Альтерпрес, 2008. 12. Теоретические основы рекреационной географии. / Отв. ред. В.С. Преображенский. - М.: Наука, 1975.

Устименко Л., Афанасьев І. Історія туризму. Навч. Посібник. - К.: Альтерпрес, 2005. - 319 с.

Organization and economy of tourism activity

Tourism industry: the concept of the tourism industry as an interbranch complex to meet the needs of the tourist. The structure of the tourism industry: organizational-managerial, functional-branch, territorial-economic, its elements. Levels of organization of the tourism industry: global (international), national, regional, local.

The essence and features of entrepreneurial activity in tourism. Tour operators and travel agents: the specificity of their activities on the tourism market.

Tour as a product on tourism market. Classification of tours. Stages of tours' designing and project documentation. Types of routes. Organizational and technical support of tours. Tourist formalities (passport, visa, customs, frontier, currency, sanitary and epidemiology, etc.).

Contracts on operations for the tour organization. The main types of contracts in tourism. Calculation of the tour price and the formation of its market price. Taxation in the tourism business. Financial settlements between partners in tours' sales.

The management of enterprise in tourism and its organizational structure. Analysis of tourism enterprises management. Personnel: its classification and structure. Productivity, motivation and remuneration. Resources of the tourist enterprise. Types of activities and legislative basis of travel companies activities. Financial and economic results and the efficiency of the enterprises in tourism. Features and functions of the travel services price. Factors of price differentiation in the market of international tourism services. Sources of formation and directions of using the income of a tourist enterprise.

Bibliography

Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення тур продукту. Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 288 с.

Биржаков М.Б. Введение в туризм. - М.-С-Пб., 2001.

Карпова Г.А. Экономика современного туризма. - С-Пб.: ИД «Герда», 2002.
Любіцева О.О. Методика розробки турів. - К.: Альтерпрес.

Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2003. - 436 с.

Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: Вступ до фаху.

Підручник. - К.: ВПЦ Київський університет, 2008.

Соболева Е.А. Финансово-экономический анализ деятельности туристической фирмы - М.: Финансы и статистика, 1999.

Туристичне країнознавство: Країни-лідери туризму. - К.: Альтерпрес, 2007.

Technologies in tourism

Hospitality sector as a system, its structure, classification of hospitality establishments. Basic and additional hospitality services.

Accommodation entities, their classification. Standardization and certification of hotel services. Technology of tourists' services in hotels. Forms of hotel business

organization. Hotel chains. Pricing for hotel services. Indicators of the hotel business activities. Interaction between hotel and tourist business. Marketing of hotel services. The essence of hospitality management, its methods and tools. Current trends of hotel business development in the world. Regional models of hospitality (European, American, Asian). Hotel industry of Ukraine: stages of its development, modern state and regional features.

Specificity of tourists' services at resorts. Approaches to the classification of resorts. Geography of sanatorium and resorts of Ukraine and their capacity. Balneological, climatic and ski resorts. Geography of diseases treatment in Ukrainian resorts.

Sanatorium and health institutions of Ukraine (rest homes with treatment, water treatment centers, recreation centers, children's health camps, etc.). The history of the resorts development in the world. The role of healing and health tourism for some countries of the world; features of the organization of the resort. General characteristics of the most developed resort systems of the world.

Catering services in tourism. Types of catering. Trends of catering development. Classification of restaurant facilities. Catering. Organization of production in restaurants, operational planning and technological documentation. Principles of assembly and types of menus. National nutrition peculiarities. Organization of tourist services in restaurants, hotel rooms and transport means. Management of the organizational sphere and the basis of rational labor organization.

Basics of excursion theory. Concepts, features and essence of excursion as a component of tourism product. Classification of excursions. Excursion objects. Structure of excursions. Demonstration and narrative in the tour, their features and relationships. Sightseeing method of cognition. Organization of the preparation of an innovative excursion product. Stages of development of excursions. Control and individual texts, a technological excursion card. Method of guided tours. Features of preparation and conducting of excursions of various subjects and for various categories of tourists. Professional qualities of the guide.

History of excursion business development in Ukraine. Fundamentals of legal regulation of excursion activities in Ukraine. Legal status of the guide. Organization of entrepreneurship in the field of providing excursion services. Marketing in the field of excursion service. Price and pricing in tourism and excursions services.

Organization of transportation in tourism. Legal regulation of transportation of tourists. Air freight Railway transportation. Organization of bus tours. Water transportation. Typology of cruises and cruise routes. Major cruise regions. Transportation by other modes of transport.

The concept of "free time", its structure and aspects. Leisure and problems of its effective use. Place and role of leisure in the tourism industry. Types and forms of leisure. Types of leisure services businesses. Features of their use to serve tourists. Organization of entertaining programs in tourism. Animation.

Bibliography

Агафонова Л. Туризм, готельний та ресторанний бізнес. Навч. посібник. К.: Знання України, 2002. - 358с.

Арїон О.В. Організація транспортного обслуговування туристів. Навч.

посібник. - К.: Альтерпрес, 2008. - 192с.

Архипов В.В. Організація ресторанного господарства. Навч. посібник. - К.: ЦУЛ; Фірма «Інокс», 2007. - 280с.

Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення тур продукту. Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 288с.

Бабарицька В.К., Короткова А.Я., Малиновська О.Ю. Екскурсознавство та музеєзнавство. Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2007. - 464с.

Байлик С.И. Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание. Учебное пособие. - К.: Дакор, 2008. - 288с.

Емельянов Б.В. Экскурсоведение. Учебник. - М., 2004. - 216с.

Лук'янова Л.Г., Дорошенко Т.Т., Мініч І.М. Уніфіковані технології готельних послуг. Навч. посібник / За ред. В.К.Федорченка. - К.: Вища школа, 2001. 237 с.

Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2003. - 436с.

Сокол Т. Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах. Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2006.

Уокер Дж.Р. Введение в гостеприимство. Учебник. - М.: ЮНИТИ.

Marketing and management in tourism

Tourism Marketing: content, concepts, essence. Types of marketing. Marketing aspects of the tours' development (research on supply and demand, market analysis). Strategy and management of tourist services during the tour. Promotion and marketing tour. Advertising and PR-technology as a marketing tool. Sales mechanisms.

The market environment: external and internal environment. Stages of analysis of the marketing environment in tourism. Types of marketing strategies in tourism. Elements of marketing planning. Strategic behavior planning of tour companies. Life cycle of the product / services and the structure of marketing activities per each stage.

Elements of the communication system of the company in tourism. The marketing communications efficiency in tourism.

Segmentation of the world market of tourist services. Criteria for segmentation of the world market. The structure of marketing research of foreign markets. Criteria for assessing the foreign market.

The essence and content of tourism management. Evolution of tourism management. System of tourism regulation and public tourism policy. Innovative model in the context of concepts of innovative tourism development. The main directions of innovative tourism development in Ukraine (for example, any tourism and recreation segment). Functions, principles and methods of management in tourism. Effective management - customer-focused management.

Bibliography

Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення тур продукту. Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 288с.

Бикташева Д.Л., Гиевая Л.П., Данова Т.С. Менеджмент в туризме: Учебн. пособие. - М., 2007.

Володькин М.Ф. Стратегический менеджмент. - К., 2002.

Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм. - М., 2000.

Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: Вступ до фаху. Підручник. - К.: ВПЦ Київський університет, 2008.

Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Навч. посібник. - К.: Альтерпрес, 2003. - 436с.

Новиков В.С. Менеджмент в туризме. Учебн. пособие - М., 2006.

Укладачі програми:

д.геогр.н., проф. Любіцева О.О.;

к.геогр.н., доц.. Стафійчук В.І.